

Maassamuuttotutkijoiden seminaari

3.3. 1978 Turussa

SEMINAARIN AVAUS

Seutukaavajohtaja Raimo Narjus
Varsinais-Suomen Seutukaavaliitto

Vuonna 1975 pidetyn Muuttoliikesymposiumin tarkoituksena oli nimenomaan maassa tapahtuvan muuttoliikkeen analysointi sekä sen tiedontason ja tietotarpeen kartoitus, jota eri toiminnoissa tarvittaisiin maassamuuton käsittelemiseksi. Tämä symposium tuotti hyviä tuloksia ja sen pohjalta on työtä ohjelmoitu eteenpäin. Siirtolaisuusinstituutin pitkäntähtäyksen ohjelmassa on päädytty siihen, että tällainen muuttoliikekatselmus tulisi viedä läpi 5-vuotiskausittain, jolloin seuraava laaja muuttoliikesymposium olisi vuonna 1980. Tähän tähtäävät Siirtolaisuusinstituutin ohjelma ja sisäiset toiminnot.

Työtä on pyritty kehittämään eteenpäin myöskin kokonaistutkimusohjelman ja tutkimuskartoituksen puitteissa, ja tämän eräänlaisen tavoiteohjelman mukaan Siirtolaisuusinstituutin tehtävä tällä tutkimussaralla jakaantuu kahteen lohkokoon. Toinen on siirtolaisuus, siis kansainvälinen muuttoliike, ja toinen maassamuutto. Kummankin lohkon osalta on myöskin käytännön toimenpiteissä edetty. Siirtolaisuuden puitteissa on keskitytty erityisesti Ruotsin siirtolaisuuteen ja vastaavasti maassamuuton alueella on pyritty selvittämään, mitkä olisivat ne kohteet maassamuuton tutkimuksessa, jotka pitäisi kaikkein kiireimmin saada tutkimustyön alle. Tätä varten on kartoitettu meneillään olevaa tutkimustyötä sekä pyritty laatimaan yksityiskohteisempi tutkimusohjelma niiden tehtävien osalta, jotka katsotaan kiireellisiksi.

Alustavasti on todettu, että vaikka muuttovirrat ovat tällä hetkellä hiljentyneet ja vaikka on odotettavissa, että seuraava kymmenvuotiskausi lienee yleensäkin hi-

taamman muutoksen kautta kuin edellinen kymmenvuotiskausi, niin nähtävissä on, että ongelma-asettelut vastaanottoalueilla saattavat olla aikaisemmista poikkeavia, niitten arvioiminen tässä vaiheessa on vaikeaa. Voi olla jopa niin, että ongelmat muodostuvat päinvastaisiksi: kaupungistuminen, taajamakehitys palvelun saatavuuden kannalta saattaa muodostua liiankin hitaaksi aikaisemman liian voimakkaan kasvun sijasta. Mutta sensijaan ilmeisesti aika riidatonta on se, että jo tapahtunut muuttoliike on aiheuttanut suuria ongelmia lähtöalueilla ja näitten lähtöalueitten asukkaiden elämisen olosuhteiden laatua olisi pyrittävä parantamaan. Tämän vuoksi näyttää siltä, että nämä lähtöalueselvitykset ovat kaikkein kiireellisimmät juuri senvuoksi, että toiselta puolelta aika ei tässä suhteessa työskentele näitten alueitten puolesta. Tähän kysymykseen toivotaan juuri tämän seminaarin puitteissa lisävalaistusta.

ELÄMÄKERROILLA MUUTTAJAN KOKO KUVA

FK Esa Vainio
Turun yliopisto, Historian laitos

Lähinnä Suomen virallisen tilaston ja eräiden hyvien makrotason tutkimusten ansiosta viimeisten puolentoista vuosisadan aikana Suomessa tapahtuneen maassamuuton pääpiirteet tunnetaan varsin hyvin. Melkoisessa määrin arvailujen varassa on sen sijaan käsitys siitä, mitkä kaikki tekijät ovat vaikuttaneet sen laajuuteen, rakentamiseen ja suuntautumiseen. Vielä vähemmän tunnetaan sen vaikutukset yksilötasolla.

Jotta tämäntapaisiin kysymyksiin voitaisiin kunnolla vastata, on käytettävä uudenlaista tutkimusmetodia. Muuttaneita ei ensinnäkään saisi käsitellä erillään paikallaan pysyneistä, koska suuri enemmistö ihmisistä on joskus muuttanut ainakin kerran. Kuntien välisen ja sisäisen muuttoliikkeen erottaminen toisistaan olisi hyväksyttävä korkeintaan tutkimustekniikkana mutta ei siksi, että niiden välillä olisi jotain oleellista eroa. Edelleen olisi kiinnitettävä huomio entistä selvemmin itse muuttajiin muuttotapausten sijasta. Heidän muuttotarpeensa on saattanut syntyä hyvinkin pitkän ajan kuluessa. Siihen ovat voineet vaikuttaa paitsi yleiset taloudelliset ja sosiaaliset olosuhteet monet yksilölliset tekijät. Huomioon olisi otettava mm. ympäristön esimerkki, saadun information määrä ja laatu, aikaisemmin hankitut muuttototumukset, suhteet muihin ihmisiin jne. Muuttojen "onnistumisen" arvioimiseksi tutkimus olisi ulotettava ainakin muutaman vuoden muuttotapahtuman yli. Näin liikkeelle olisi lähdettävä yksilötasolta, ja tutkimuksen olisi otettava huomioon muuttajan koko tausta ja ympäristö mahdollisuuksien mukaan.

Osaksi tällaisiin päämääriin tähtäävä tutkimus aloitettiin Turun, Tampereen ja Helsingin yliopistojen historian laitoksilla vuoden 1977 alussa. Pääasiassa viralliseen väestörekisteri- ja verotusaineistoon perustuen laaditaan 6600 pienoiselämäkertaa 1800- ja 1900-lukujen vaihteessa eläneistä kuuden lounais-suomalaisen kaupungin tai kuntaryhmän asukkaista. Hankkeen rahoittaa Suomen Akatemia. Sen vastuullisena johtajana on vt. prof. Pentti Virrankoski Turusta, ja johtoryhmän muina jäseninä ovat prof. Viljo Rasila Tampereelta ja apul.prof. Yrjö Kaukiainen Helsingistä. Tutkimus valmistuu vuoden 1980 loppuun mennessä. Sen varsinaisena päämääränä on maassamuuton luonteen, yleisen sosiaalisen mobiliteetin ja näiden kahden välisen suhteen yksityiskohtaisempi selvittäminen. Ajallisesti se kattaa ajan 1800-luvun alkupuolelta nykypäiviin, joskin painopiste on vuosisatojen vaihteessa.

Tulevaisuudessa tutkimusta voitaisiin jatkaa ulottamalla se Itä- ja Pohjois-Suomeen, siirtämällä painopistettä lähemmäs nykyhetkeä tai syventämällä edelleen tärkeimmistä muuttaja- ja sosiaaliryhmistä saatua kuvaa.

SUOMEN ERI ALUEIDEN VÄESTÖNKEHITYS JA SEN DYNAMIIKKA

Prof. Kalevi Rikkinen
Helsingin yliopisto, Maantieteen laitos

Eri alueiden väestönkehityksessä on aina kysymys kolmesta perustekijästä: syntyneisyys, kuolleisuus ja muuttoliike. Kukin näistä tekijöistä vaihtelee alueittain, ikäryhmittäin ja sukupuolen mukaan. Kun maa jaetaan tarkastelua varten yhä useampiin alueyksikköihin ja väestön rakenteen puolesta yhä pienempiin alueisiin, monimutkaistuu kokonaisjärjestelmä. Kehittyneen tietojenkäsittelyn avulla voidaan nykyisin käsitellä kuitenkin varsin monimutkaisiakin systeemejä. Merkittävää työtä tässä mielessä on tehty soveltavan systeemi-analyysin tutkimuslaitoksessa IIASA:ssa (International Institute for Applied Systems Analysis). Täällä on kehitetty tietokoneohjelmia monen alueen välisiä väestönkehitysanalyysia varten.

Suomea koskevan tutkimuksen lähtöaineistona ovat olleet eri läänien ikäryhmittäiset syntyneisyys-, kuolleisuus- ja muuttaneisuustiedot vuodelta 1974. IIASA:n kanssa yhteistyössä on tähän mennessä analysoitu syntymäkohtien alueelliset 'elämänvaiheet' sellaisilla edellytyksillä, että ikäryhmittäiset kuolleisuus- ja muuttaneisuustodennäköisyydet pysyvät lähtövuoden tasolla. Tekeillä on analyysi läänien tulevasta ikäryhmittäisestä väestönkehityksestä. Työ on IIASA:n puitteissa osa eri maiden vertailuvasta tutkimuksesta.

IIASA:ssa tehdyt tutkimukset ovat osoittaneet hedelmälliseksi puhdasta demografiaa ja maantiedettä yhdistävän tutkimusotteen.

KYLÄTUTKIMUS 76

Tutkija Anssi Paasivirta
Valtioneuvoston kanslia

Kylätutkimus 76 on Helsingin yliopiston maantieteen laitoksen yhteistyössä Suomen kunnallisliiton kanssaideoima tutkimus. Tutkimuksessa on Helsingin yliopiston maantieteen laitoksen lisäksi mukana Turun kauppakorkeakoulun talousmaantieteen laitos, Vaasan kauppakorkeakoulun talousmaantieteen laitos, Oulun yliopiston maantieteen laitos, Joensuun yliopiston maantieteen laitos ja Tampereen yliopiston aluetieteen laitos. Tutkimusta on rahoittanut, tosin hyvin vähäisessä määrin Suomen Akatemia. Lisäksi tutkimuksen kohteena olevat kunnat ovat osallistuneet jossain määrin kenttätutkimusvaiheiden yleiskustannuksiin.

Tutkimus jakautuu karkeasti kuuteen vaiheeseen:

1. Tutkimuksen ohjelmointi (vuosi 1976)
2. Kenttätutkimuksen valmistelu, ohjelmointi ja perustietojen hankkiminen (kevät 1977)
3. Kenttätutkimukset (kesä ja syksy 1977)
4. Kylittäisten kehittämissuunnitelmien laadinta tutkimuskunnissa osana kokonaisvaltaista kuntasuunnittelua (syksy 1977, 1978)

5. Kehittämissuunnitelmien käytännön soveltaminen ja seuranta (vuodet 1978-79)
6. Kylittäisen suunnittelun ohjelmointi (organisaatiometodiikka, tiedonhankinta- ja suunnitteluohjeisto) kokonaisvaltaista kuntasuunnittelua varten (vuodet 1979-80)

Tutkimus voidaan katsoa maassamuutto-tutkimukseksi siinä mielessä, että siinä selvitetään mahdollisuuksia vaihtoehtoisin käyttäytymismalleihin, silloin kun jotain aluetta uhkaa voimakas muutosprosessi. Tutkimusotteellisesti tutkimus on eräänlaista osallistuvaa havainnointia, jossa korostetaan voimakkaasti tutkimuksen kohdealueiden ihmisten omaehtoista toimintaa. Tutkijat ovat tutkimusprosessissa eräänlaisia havainnoitsijoita ja koordinaattoreita. Suunnittelua tutkimuksessa tarkastellaan oppimisprosessin pohjalta. Alueellisen identiteetin ja alueen aitojen ja kvasi-intressien muodostumisessa tutkimuksella on keskeinen asema. Siinä pyritään muodostamaan kylätoiminnalle tarkoituksenmukaisia aluejakoja. Tutkimuksessa on tarkoitus kytkeä kyläsuunnittelu osaksi kuntasuunnittelua. Tutkimuksen aikana on muodostettu varsin runsaasti kylätoimikuntia ja pidetty kyläkokouksia.

MUUTTOLIIKE — ELÄMISEN OLO-SUHTEET

Tutkija Anssi Paasivirta
Valtioneuvoston kanslia

Tutkimus on osa yhteispohjoismaista Nord REFO-työryhmän "hushållens miljöpreferenser och levnadsvillkor" tutkimuskokonaisuutta. Työryhmän tutkimuksia tehdään neljässä Pohjoismaassa. Norjassa tutkimuksen kohteena on myös muuttoliike, sitävastoin Ruotsin ja Tanskan tutkimuksissa käsitellään lähinnä muuttoliikkeelle vaihtoehtoisia reagointitapoja tilanteessa, jossa jotain aluetta kohtaa alueellinen rakennemuutoskriisi. Tutkimus on tehty valtioneuvoston kanslian toimeksiannossa tutkimussopimuksella yhteiskuntasuunnittelun jatkokoulutuskeskuksen kanssa. Tutkimus on käynnistynyt vuonna 1975.

Tutkimuksen voidaan katsoa jakautuvan neljään pääosaan:

1. Tutkimusotteellinen pohdinta, jossa tarkastellaan erilaisten muuttoliike-tutkimusotteiden käyttökelpoisuutta aluepoliittisessa suunnittelutyössä. Ongelmaksi on havaittu, että useimmat muuttoliiketutkimukset ovat sillä tavoin tutkimusotteeltaan ja sisällöltään rajattuja, että niiden tuloksia ei ole kovin helppo käyttää hyväksi konkreettisessa suunnittelutyössä.
2. Kuvaus maassamuuton kehityksestä 1960-1970-luvulla. Tutkimuksessa tarkastellaan suhteellisen kattavasti maassamuuton määrällisiä ja rakenteellisia kehityspiirteitä.
3. Työvoiman kysynnän muutosten ja muuttoliikkeen vaihtelujen väliset kytkennät. Tutkimuksessa on tarkasteltu työvoiman kysynnän ja tarjonnan ajallisen sekä alueellisen vaihtelun sekä muuttoliikkeen väli-

siä kytkentöjä. Yleisesti ottaen voidaan todeta, että muuttoliikkeen kehitys seuraa varsin selvästi taloudellisten suhdanteiden kehitystä. Tutkimuksen tässä osassa tehtiin varsin laaja korrelaatioanalyysitutkimus. On voitu havaita, että muuttoliikkeen selittäminen ekologisilla muuttujilla on ongelmallista. Eri-laisista suhdannekehityksen viive-vaihtoehdoista osoittautui 0 vuoden viive tarkoituksenmukaisimmaksi.

4. Tutkimuksen keskeisin osa on muuttoliikkeen ja väestön elinolosuhteiden tarkastelu työssäkäyntialueittain. Kohteena oli yhdeksän työssäkäyntialuetta: Helsinki, Lohja, Heinola, Kokkola, Jämsä, Mänttä, Kurikka, Muhos ja Salla. Näistä osa on selviä muuttovoittoalueita ja osa selviä muuttotappioalueita. Väliin jäävät ovat eräänlaisia muuttoliikkeen vaihettumisalueita. Neljällä työssäkäyntialueella on suoritettu kunnan viranomaisten haastatteluja kaikissa työssäkäyntialueiden kunnissa. Työssäkäyntialueittaisella analyysillä on tarkoitus selkeyttää ja konkretisoida muuttoliikkeen selvittämistä.

Tutkimuksen tuloksena on saatu varsin runsaasti kokemuksia tutkimusmetodisista ongelmista. Tämän tyyppiset tulokset ovat myöskin käyttökelpoisia yhteispohjoismaisessa projektissa.

LÄÄKETIETEELLISET ONGELMAT MUUTTOLIIKKEEN SEURAUKSENA

Prof Ole Wasz-Höckert,
Helsingin yliopistollinen keskussairaala,
Lastenkliniikka

Useissa eri yhteyksissä on todettu, että meillä on täällä Suomessa sellaisia perinnöllisiä tauteja, joita ei ole löydettävissä muualta maailmassa. Erääksi näitten tautien aiheuttajaksi on todettu sukulaisuus-avioliitot: on menty aina uudestaan ja uudestaan naimisiin samojen sukujen kanssa. Erikoisesti maamme itä- ja pohjoisosat sekä Pohjanmaa ovat niitä alueita, joilta sellaiset suvut ovat löytyneet, joiden keskuudessa piilee harvinaisia, vakavia sairauksia. Sen sijaan esim. Turusta ei näitä "suomalaisia tauteja" ole juuri löytynyt. Olen tehnyt tästä sen johtopäätöksen, että Turkuun vanhana kulttuurikehtona siirtyi paljon ihmisiä, jotka sekoittuivat keskenään ja näin tällä alueella vältyttiin näiltä taudeilta. Mutta esim. Oulun yliopiston lastenkliniikalla ja Kuopion yliopistollisessa keskussairaalassa on voitu todeta väestön keskuudessa näitä sairauksia - jopa kokonaan uusiakin tauteja. Yleensä nämä taudit aiheuttavat sen, että jo syntyessään lapset ovat poikkeavan näköisiä ja heillä on erilaisia kehityshäiriöitä.

Tämän vuoksi on terveellistä, että ihmiset lähtevät pois vanhoilta asuinsijoiltaan ja sekoittuvat keskenään niin, ettei pääse syntymään tällaisia perinnöllisiä sairauksia.

Toisaalta tässä keskustelussa on huomioitava myös sellainen perinnöllinen ominaisuus, joka liittyy henkisiin voimavaroihin. Tällöin puhutaan kansainvälisesti "brain-drain" - ilmiöstä. Kaupungit vetävät puoleensa aktiivisen väestönosan maaseudulta ja sinne jää enemmän passiivisia ihmisiä. Prof. Arvo Ylpön toimesta ja prof. Niilo Hallmanin vetämänä on Suomessa tehty tutkimus "Terve lapsi". Projektista on valmistunut muutamia lääketieteellisiä ja hammaslääketieteellisiä väitöskirjoja, mutta valitettavasti psykologeilta ei ole valmistunut mitään lopullista. Sen verran tiedetään psykologien

työn perusteella, että esim. Suur-Helsingin alueella on keskimäärin enemmän ihmisiä, joilla on hyvin korkeat älykkyysosamäärät, kuin maaseudun väestökatoalueilla. Tutkimustulosten perusteella on kuitenkin ollut pääteltävissä, että Pohjois-Suomessa olisi "älykkyysreservi" olemassa. Jos nyt lähdettäisiin tekemään näitä tutkimuksia uudestaan, saattaisi olla, että käyttäytymistieteilijöitten, psykologien ja lääkäreitten yhteistyöllä voitaisiin sanoa, millaista jälkeä tällainen muuttoliike Pohjois-Suomesta on jättänyt, ketkä sieltä loppujen lopuksi ovat muuttaneet. Ovatko sieltä menneet aktiiviset ihmiset, joiden peruslataus on positiivinen vai ovatko sieltä lähteneet tyytymättömät, jotka ovat hankalia ja jotka ovat aiheuttaneet sitä samaa tyytymättömyyttä ja miinuslatausta uudessa ympäristössään. Juuri tämä motivaatio- ja selektio-ilmiö olisivat mielenkiintoinen aihe tutkittavaksi.

Geneettisesti on ollut havaittavissa myös toinen tosiasia: jos tutkitaan kehitysvammaisia, voidaan havaita, että toiset ovat normaalien perheitten lapsia, joille on raskauden kuluessa tai synnytyksessä tapahtunut jokin vaurio, toiset ovat geenimassasta johtuen heikkoja, kuitenkin usein lievemmin vaurioituneita kuin edelliset. Näillä lievemmin vaurioituneilla on usein kotonakin sisaruksissa normaalikoulun heikompia oppilaita eivätkä isä ja äitikään ole paljon parempitasoisia. Nämä ovat alueellisia ilmiöitä. Pohjois-Suomesta voisi mainita alueita, joissa on paljon tällaista heikkotasoisia juuri ja juuri kehitysvammaista perhettä.

Nykyhetken elämäntyylillä on tässä suhteessa muokannut asioita. Liikutaan autoilla, enää ei mennä aina naimisiin naapurin tyttären kanssa. Muuttoliikkeet tuovat uutta väkeä ja perinnölliset ominaisuudet sekoittuvat. Tämä parantaa tilannetta tuloalueilla. Mutta paikalleen jäävä väestö saattaa olla tällaista heikompaa ja tässä voi olla eräs lääketieteellinen ongelma.

Lopuksi voisin mainita imeväiskuolleisuuden eräänä indikaattorina, jota voidaan käyttää hyväksi silloin, kun halutaan katsoa mitä

tapahtuu muuttavalle väestölle uudella paikakunnalla. Eräissä tutkimuksessamme verrattiin kantaväestön ja muuttaneiden imeväisyyskuolleisuutta ja voitiin todeta, että mitä heikommalta kehitysalueelta muuttaja tuli sitä korkeampi oli kuolleisuus. Syynä lienee ollut vanhoillinen lastenhoitotapa, jota neuvolaverkostomme ei vielä ollut pystynyt muuttamaan.

Näissäkin kysymyksissä, kuten niin monissa muissakin, tarvittaisiin eri tieteenalojen yhteistyötä. Tällöin voitaisiin välttyä paremmin suunnitteluvirheiltä ja niitten aiheutamilta seurauksilta.

MAASEUDULLE SUUNTAUTUVA MUUTTOLIIKE

YL. Simo Hakamäki
Kunnallisopisto

1. Maaseudulle suuntautuvan muuttoliikkeen ongelmasta yleensä

Muuttoliikkeeseen liittyvät tutkimukset ja tutkimusongelmat ovat yleensä käsitelleet keskushakuista ja maaseutupakoista liikkuvuutta. Kumpikin liikkuvuusmuoto liittyy voimakkaaseen teollistumis- ja kaupungistumisprosessiin. Näin tuntuukin loogiselta, että muuttoliiketutkimus on keskittynyt juuri mainittujen muuttoliiketyyppien analyysiin sekä niiden vaikutusten selvittelyyn.

Vaikka yhteiskunnan muutosprosessi edellyttääkin väestön ja työvoiman siirtymistä voimakkaimmin keskuksiin, tapahtuu sen rinnalla muuttoa myös maaseudulle. Tilastoista voidaankin todeta, että eri vuosilta ei juuri löydy kuntaa, joka ei olisi saanut muuttoväestöä alueelleen. Väestöä virtaa näin ollen myös keskushakuiseseen muuttoliikkeeseen nähden vastakkaiseen suuntaan. Kysymys onkin vain siitä, että *ei tutkitakaan vain muuttovirtojen nettomääriä vaan myös bruttomääriä.*

Eri suuntiin kulkevien väestön muuttovirtojen tarkastelu on tärkeätä kahdestakin syystä. Väestön kehityksen kannalta on olennaista tutkia määrällisten vaihtelujen lisäksi myös rakenteellisia muutoksia. Niiden tarkastelun mahdollistaa eri suuntaisten väestövirtojen analyysi. *Toiseksi bruttomääräinen tarkastelu on tarpeen muuttoliikkeen kokonaistutkimuksen vuoksi.* Tällöin teoriakehittelyn kannalta on olennaista, että erilaiset muuttoliikkeen tyypit ovat erikseen tutkimuksen kohteina. Näin koko muuttoprosessia ja sen funktioita voidaan ymmärtää paremmin.

2. Suoritettavan muuttoliiketutkimuksen ongelma

Tutkimuksen tehtävänä on hankkia tietoa maaseutuhakuisesta muuttoliikkeestä. Tämä muuttoliikkeen muoto määräytyy tuloalueen perusteella. Tässä tutkimuksessa siihen sisällytetään ne asuinpaikanvaihdokset, jotka ovat suuntautuneet maalaiskuntiin. Ongelman asettelussa on keskitytty seuraaviin erillisongelmiin:

1. Tutkimuksessa selvitetään maaseutuhakuisen muuttoväestön rakenne.
2. Tutkimuksessa selvitetään maaseutuhakuisia muuttovirtoja sekä muuton monivaiheisuutta.
3. Tutkimuksen tavoitteena on antaa tietoa maaseutuhakuisen muuton motiiveista.
4. Tutkimuksessa kuvataan muuttamisen yksilötason funktioita.
5. Uusintatutkimuksessa selvitetään edelleenmuuttoa sekä tähän muuttoon osallistuvan väestöryhmän demografista sekä taloudellissosiaalista rakennetta.

3. Tutkimusalue ja tutkimusyksiköt

Tutkimusalueeksi valittiin Keski-Suomi. Tutkimukseen mukaan tulivat Keski-Suomen kunnista 12 kuntaa, jotka valittiin stratifioidun otannan periaatteella. Näin voitiin varmistaa se, että mukaan tulevat kunnat edustavat alueellisen kehittyneisyyden eri tasoilla olevia kuntia. Tutkimusyksikköinä

olivat mainittuihin kuntiin vuonna 1968 muuttaneet ruokakunnat. Ruokakuntia kerätyi näin kaiken kaikkiaan 974.

4. Tutkimusmateriaalin keräys

Tutkimusaineiston keräys aloitettiin kesällä 1969, jolloin suoritettiin kuntaan muuttaneiden ruokakuntien haastattelu. Tätä varten kerättiin ensin tutkimuskunnittain luettelot muuttaneista henkilöistä ja ruokakunnista. Inventoinnin yhteydessä selvitetiin muuttaneiden tilastoista saatavat demografiset tiedot sekä heidän lähtö- ja tuloalueensa.

Aineiston keruun toinen vaihe ajoittui syksyyn 1973, jolloin aloitettiin ns. seurantatutkimus. Tässä yhteydessä selvitettiin tutkimuskuntien väestörekistereistä, ketkä vuonna 1968 tutkimuskuntiin muuttaneista asuivat vielä syksyllä 1973 samassa kunnassa ja ketkä olivat jatkaneet muuttoaan uudelle paikkakunnalle. Näiden tietojen perusteella voitiin tutkimuksen analyysissa erotella toisistaan edelleenmuuttajat ja paikallaanpysyjät ja verrata niitä keskenään.

5. Tutkimusteemaan liittyvää ongelmatiikkaa

- a. Muuttoliiketutkimuksen tulee edelleenkin korostaa muuttoliikkeen kokonais-tutkimuksen tarvetta. Tämä edellyttää eri muuttovirtojen analyysia, mikä puolestaan mahdollistaa muuttoliikkeen osateorioiden kehittelyn.
- b. Monissa muuttoliiketutkimuksissa kohteena on jokin muuttoliikeprosessiin liittyvä vaihe. Muuttoliiketutkimuksen helpottamiseksi ja kokonais-tutkimuksen tarpeen hahmottamiseksi tulisi luoda muuttoprosessia kuvaava malli (kehikko), joka antaa viitteitä jatkotutkimuksiin. Mallin kehittelyä on suoritettu edellä mainitussa tutkimuksessa.
- c. Erillisenä tutkimuskohteena muuttoliiketutkimuksessa tulisi tuoda esille takaisin entiselle asuinpaikalleen muuttavien henkilöiden ryhmä ja tämän

ryhmän fyysisen, sosiaalisen ja psykologisen rakenteen analyysi.

- d. Muuttoliiketutkimusta on hallinnut yhteiskuntatieteellinen tutkimusasetelma. Tähän tulisi tulevaisuudessa liittää myös psykologinen lähestymistapa.

6. Aihetta käsittelevää kirjallisuutta

Maaseudulle suuntautuvaa muuttoa on tutkittu varsin vähän. Se on tullut esille osana eräissä paluumuuttoa koskevista tutkimuksissa. Koska useimmat maassamme suoritettut muuttoliiketutkimukset ovat saattavissa olevan tilastoaineiston erittelyä, ei muuttoliikkeen kokonais-tutkimuksen vaatimusta ole kovinkaan hyvin voitu toteuttaa. Koska yleensäkin haastatteluihin ja kyselyihin perustuvat liikkuvuustutkimukset ovat olleet vähäisiä, ei maaseutuhakuisista muuttoliikkeistä paluumuutosta, muuton monivaiheisuudesta eikä muuton motiiveista ja vaikutuksista ole saatu paljonkaan tietoa. Aihetta on käsitelty mm. seuraavissa teoksissa:

Aalto, S.

(1971) Kiiikan kunnan tulomuutto vuosina 1963-1969. Tampereen yliopisto, Aluetieteen laitos, Pro-gradu tutkielma.

Nicholson, B.

(1970) Return Migration to a Marginal Area Birmingham: The University of Birmingham.

Rundblad, B.

(1964) Arbetskraftens rörlighet. En studie av en lokal arbetsmarknad. Stockholm: Almqvist & Wiksell.

Vanderkamp, J.

(1971) Migration Flows, Their Determinants and the Effects of Return Migration. Journal of Political Economy, Vol. 79, number 5, Sep./Oct.

TURUN SAARISTON MUUTTO- LIIKKEESTÄ

Juhani Vainio, FK, tutk.ass.

Turun yliopisto, maantieteen laitos

Minulla on tekeillä laaja tutkimus, joka koskee autoitumista muuttoliikkeen ja asutuksen uudelleenryhmitymisen perusteella Lounais-Suomen saaristokunnissa: Korppoossa, Rymättylässä ja Merimaskussa. Muuttoliikkeen selvittäminen on siis yksi tämän tutkimuksen tärkeimmistä tehtävistä. Tarkoituksena on löytää vastaukset muun muassa seuraaviin kysymyksiin: Mikä on ollut viimeisen 25 vuoden aikana kunnan sisäisen muuttoliikkeen, maassamuuton ja siirtolaisuuden olemus ja merkitys saaristokuntien asutukselle? Millaisia alueellisia ja ajallisia eroja on löydettävissä kunnan sisällä muuttokentässä, jos sitä tutkitaan hyvin tiheän ruutumatriisin avulla (ruutukoko 250 x 250 metriä)?

Tutkimusalue on liikenneyhteyksien kannalta monipuolinen. Siellä on mahdollisuus selvittää, miten vaikuttaa kiinteän maantieteyhteyden puuttuminen ja miten sen saaminen tutkimusajana jollekin alueelle. Lisäksi tutkimusalueella esiintyy rinnan kehitysaluetta ja ns. kehittyneitä aluetta, sekä rinnan suomenkielistä ja ruotsinkielistä aluetta.

Tutkimuskuntien väkiluvun kehitys on ollut jyrkästi negatiivinen ja väestönkato on voimistunut mantereelta ulkosaaristoon mentäessä. Myös asutus on vähentynyt marginaalialueilla selvästi. Samoin muuttoliikkeen volyyymi on ollut suurinta periferiassa. Sisäisen muuttoliikkeen osuus kasvaa ja ulkoisen vähenee etäisyyden mantereelta kasvaessa. Korppoon voimakas kylän sisäinen muuttoliike selittyy osin Rymättylän ja Merimaskun suurella kyläluvulla ja kylien pirstoutuneisuudella. Ruotsinkielisen saaristoalueen vilkas lähimuutto saattaa johtua eristäytyneisyyden aiheuttamasta suppeasta kontaktikentästä ja vähäinen ulkoinen muuttoliike siitä, että lähtömuutto innovaatioaaltona on jo aiemmin ohittanut alueen, joten poislähtijöitä ei ole enää riittävästi.

Muuttoliikettä koskeva tutkimusaineisto on kerätty kihlakuntien henkikirjoittajien pitämistä väestörekistereistä: henkikirjoista ja muuttaneiden luetteloista. Henkikirjaa pidetään kunnittain maarekisterikylien mukaan. Koska kylien lisäksi henkikirjoista ilmenevät myös tilojen rekisterinumerot ja nimet, on henkikirjojen perusteella mahdollista selvittää siirtolaisuuden ja maassamuuton lisäksi myös kunnan ja kylän rajojen sisällä tapahtuneet asuinpaikan vaihdokset.

Henkikirjoista ja muuttaneiden luetteloista kerättiin tiedot kaikista vuosina 1950-1974 tutkimusalueella tapahtuneista muuttoista. Muuttoyksikköjen kokonaismääräksi saatiin 8425. Muuttaneita oli kaikkiaan 14 830 henkilöä. Tietolähteistä pystyttiin selvittämään muuton rekisteröimisvuosi, omassa kunnassa oleva lähtö- ja/tai tulo- kylä ja tila. Maassamuuton osalta lähteistä kävi lisäksi selville lähtö- tai tulokunta ja siirtolaisuuden osalta -maa.

Tietojen käsittelyn yhteydessä ja tutkimustulosten esittelyssä sekä alueellisessa vertailussa pyritään käyttämään kuhunkin tarkoitukseen soveltuvia alueyksiköitä. Suurimpana alueyksikkönä on luonnollisesti koko tutkimusalue, joka jakautuu kolmeen kuntaan. Kuntia käsitellään erikseen sekä ryhminä suomenkieliset (Rymättylä ja Merimasku) ja ruotsinkieliset (Korppoo) kunnat. Kuntaa pienempiä alueyksiköitä ovat osaluheet, joita on kaksitoista. Ne on muodostettu maisemamaantieteellisen aluejaon pohjalta kunnittain siten, että ne käsittävät yhtenäisiä eri tyyppisiä saariston osia. Aluejako, joka on tehty kartta-analyysinä, perustuu erikokoisten saarten esiintymistiheyteen, metsäisyyteen sekä peltomaan osuuteen. Henkikirjoituskylät ovat tilastoyksikkönä muuttoliike- ja asutusmateriaaleissa. Myös autoituneiden tilojen henkikirjoituskylät on selvitetty. Täten koko tutkimusmateriaali voidaan käsitellä kylittäin.

Kylien sisältä on paikallistettu peruskartoilta kaikki asutut asumukset, muuttoyksikköjen lähtö- ja tuloalueet sekä uudis-

rakennukset ja autioituneet tilat. Alueellista käsittelyä varten tiedot on saatettu ruutumatriisiin muotoon. Matriisiin pohjana on käytetty peruskarttojen yhtenäiskoordinaatistoa. Yhden neliökilometrin ruutu on on jaettu kuuteentoista osaan. Pienimpänä alueyksikkönä käytetyn ruudun koko on siten 250 x 250 metriä eli 6.25 hehtaaria. Pyrkimyksenä on ollut tehdä tutkimuksesta alueellisesti mahdollisimman tarkka.

Tutkittavien ongelmien selvittelyssä käytetään alueellisen aspektin lisäksi dynaamista seurantaa. Koko 25 vuotta kestävä tutkimusajanjakso jaetaan viisivuotisiajaksoihin, joita tarkastellaan erikseen.

Tutkimuksen muuttoliikettä selvittävän osan pääpaino on muuttoliikkeen alueellisen mekanismin tarkassa kuvaamisessa ja tulokinnassa. Siinä ovat keskeisiä aiheita siirtolaisuuden ja kuntien välisen muuttoliikkeen muuttokenttä, kunnan ulkoisen muuttoliikkeen alueellinen jakaantuminen kunnan sisällä, kunnan sisäisen muuttoliikkeen kuva ja kunnan sisäisen muuttoliikkeen niveltyminen kuntien väliseen muuttoliikkeen. Käyttämällä pitkää tutkimusajanjaksoa pyritään lisäksi selvittämään muuttoliikkeen alueellisissa mekanismeissa tapahtunutta ajallista muuttumista.

RAUMAN SISÄINEN MUUTTOLIIKE— ESIMERKKI SISÄISESTÄ MUUTTOLIIK— KEESTÄ KAUPUNKIRAKENTEESTA.

Seija Jumppanen, fil.lis.

Turun yliopisto, maantieteen laitos

Kokonaisuutena kaupungin sisäistä muuttoliikettä on tutkittu tuskin ollenkaan. Erilisiä osatekijöitä on jonkin verran selvitetty. Näistä mainittakoon suurkaupunkien alueellisen väentheyden kehitys, johon kuuluu keskustan väestön väheneminen, mikä ei kuitenkaan koske muita suomalaisia kaupunkeja kuin Helsinkiä. Muuttovilkkauden lisääntyminen ennakoii alueellista

huonontumista - slummiutumista. Ruotsissa ja Saksassa mm. on tutkittu asumalähiöiden väestörakenteen kehitystä sisäisen muuttoliikkeen avulla. Asuinpaikan valintaan liittyvää mekanismia on selvitetty lähinnä asennetutkimuksilla; erityisesti työpaikan ja asunnon keskinäinen sijainti on kiinnostanut. Perheen rakenteeseen, siis: kokoon, ikärakenteeseen ja ns. perhevaiheeseen sekä sosioekonomiseen tasoon on sisäisenkin muuttoliikkeen vähäisissä tutkimuksissa keskitetty runsaanlaisesti huomiota.

Kaupunki on yleensä hyvin selvästi jäsentynyt, erilaistunut sekä toiminnallisesti että formaalisesti: liikekeskusta, teollisuusalueet, liikennealueet, eri tyyppiset asuinalueet, viheralueet jne. Toimintojen vaatima maankäytön intensiteetti eli tehokkuus tavallisesti vähenee kaupungin laitoja kohti siirryttäessä ja rakennuskanta nuorentuu - aivan keskustoissa on toteutettu uudelleenrakentamista; keskustan kerrostaloalueet vaihtuvat laidemmalla pientalo- ja rivitaloasutukseksi. Yleensä hinnat ja vuokrat laskevat keskustaetäisyyden kasvaessa ja samalla liikkumiskustannukset lisääntyvät. Yleisimmin kaupunki laajenee tärkeimpien tielinjojen suuntaan - rannikolla usein rannan myötäisesti. Samalla on huomattava että keskustassa melu- ja saastehaitat ovat suurempia kuin kaupungin laitamilla. Edellä on esitetty kaavionomaisesti tyypillinen kaupunkirakenne, joka on kehys, ympäristötodellisuus, missä sisäinen muuttoliike tapahtuu. Kaupungin perusrakenne muuttuu hyvin hitaasti. Maankäytön suunnittelulla ja kaavoituksella viranomaiset, suunnittelijat ja päätöksentekijät ohjailevat kehitystä: rakennustehokkuudella, talotyypeillä ja kerrosluvuilla, liikenneverkon rakenteella.

Käytännön kannalta on tärkeintä väestön laatu, väestörakenne. Kaupungin eri alueiden väestö vaihtelee hyvin paljon mm. perhekooltaan, ikärakenteeltaan, sosioekonomiselta tasoltaan. Tähän liittyy erilaisten palvelujen tarve: koulupaikat, päivähoitopaikat, vanhusten erityispalvelut, vapaa-ajanvietto-tilat, virkistysalueet jne. Suurin väestön muutoksiin vaikuttava tekijä on muutto-

liike, joka näyttää jatkuvasti lisääntyvän. On väitetty, että perhe muuttaa keskimäärin joka neljäs tai viides vuosi ja että siinä muuton osuus olisi noin 60 %. Mutta todellisuudessa nykyiset arvot ovat huomattavasti suurempia. Kaupunkisuunnittelun kannalta on oleellista: pysyykö jonkin alueen väestö koostumukseltaan samanlaisena; jääkö tämän hetken asukaskanta "vanhentumaan" samalle paikalle tai korvautuuko se rakenteeltaan samanlaisella väestöllä - tai tuleeko tilalle aivan toisenlaisia perheitä. Yhtenä vaihtoehtona voi olla myös koko asuinalueen toimintaluonteen muuttuminen, jolloin esim. asuinhuoneistot vaihtuvat liike- ja toimistotiloiksi.

Rauman sisäistä muuttoliikettä tutkittaessa on pyritty kehittämään yleismallia suomalaisen kaupungin sisäisestä muuttoliikkeestä 40 vuoden aikaperspektiiviä hyväksikäyttämällä. Lähtöaineistona on käytetty poliisilaitoksen osoitekortistoa, jonka pitäminen aloitettiin v. 1934. Ns. vanhojen kaupunkien arkistointivelvollisuustekeemahdolliseksi seurata perheiden muuttoa jopa koko tutkimusjakson ajan vuoteen 1975, jolloin aineisto kerättiin. Materiaali käsittää 10 % tasavälisen aakkosjärjestyksen mukaisen otannan. Tutkimusyksiköksi on otettu perhe ja alueyksikkönä on kiinteistö, koska huoneistoista ei kortistossa ole tietoja. Kiinteistötietoja on täydennetty useilla eri aineistoilla. Muuttotapahtumia kertyy näiden 2340 perheen osalle yhteensä 7500. Tutkimuksessa on mukana 101 perhettä, jotka ovat asuneet vuodesta 1934 Rauman kaupungissa. Rauma on nykyisin 30 000 asukkaan kaupunki, perustettu v. 1442. Kaupungin rakenne on selkeästi jäsentynyt ja käsittää ekologisesti sangen erilaisia asuinalueita, mm. laajan keskiajalta periytyvän Vanhankaupungin alueen. Kaupungin kasvu noudattelee tyyppillistä suomalaista kaupungistumista, sillä väkiluku on tutkimusajankohtana lisääntynyt yli kolminkertaiseksi. Kaupungin alueelliset piirteet ovat tutkimuksen lähtökohtana. On tutkittu, miten asunnot, perättäiset muutot, sijoit-

tuvat tärkeimpien liikenneväylien mukaan muodostetuille sektoreille; miten asuinolosuhteet suhtautuvat toiminnallisiin ja kaupunkiekologisiin piirteisiin, osa-alueisiin. Samalla selvitetään asuin- ja kiinteistöjen ikä muuttoheteellä ja rakentamisvuosi, talotyyppi, kerros-luku, keskustaetäisyys ja yleinen rakentamistehokkuus alueella.

Muuttojen aikana seurataan perheen rakenteellisia muutoksia: tutkitaan ikärakenne, perheen koko, ns. perhevaihe ja rekisteröidään syntymät, kuolemantapaukset, avioliitonsolmimiset, erot suhteessa muuttamisen ajankohtaan. Jopa perheen päämiehen tai vaimon syntymäpaikalla näyttää olevan merkitystä muuttotiheyteen. Aivan keskeiseksi tekijöiksi näyttävät muodostuvan rakennuskannan ikä, talotyyppit sekä sijainti määräytyillä toistensa kanssa läheisesti sijoituvilla asutussektoreilla. Oman lukunsa muodostaa asuntojen omistussuhteet, joista tässä työssä ei saa kuin pääpiirteitä irti. Vanhemmilla pientaloalueilla, missä taloissa on vuokrattavia huoneita tai huoneistoja, muuttaminen on hyvin erilaista kuin esim. kerrostaloalueilla. Työsuhdeasunnot eroavat myös muusta asutuksesta.

Jatkossa pitäisi pyrkiä tarkempaan asuntojen huoneluvun, laadun ja varustetason selvittämisen yhdistämiseen tämän tapaiseen suurempien peruslinjojen tutkimukseen esim. liittämällä siihen kysely- tai haastattelututkimus. Samalla voitaisiin harkita, pitäisikö yksinkertaiseen muuttoilmoitukseen liittää muutama peruskohta, jossa voitaisiin saada tietoja asunnosta - ja mahdollisista muuton syistä. Tämä erityisesti siksi, koska asuintuotanto-ohjelmat ovat nyt lakisääteisiä velvoitteita kunnille ja tarvittavia tietoja niiden laatimiseksi on tuskin lainkaan.

TUTKIMUS POHJOIS-KARJALAN MUUTTOLIIKKEESTÄ — YHTEISKUN- TAPOLIITTISIA JOHTOPÄÄTÖKSIÄ

FK Perttu Vartiainen
Joensuun korkeakoulu

Allekirjoittaneella on valmistumassa tutkimusraportti aiheesta "Muuttoliike alueellisen kehityksen mekanismina Pohjois-Karjalassa 1960-luvulla ja 1970-luvun alkupuolella". Tässä artikkelissa tarkastelen saatuja tuloksia yhteiskuntapoliittisen käytännön kannalta. Mielestäni tutkimuksella on merkitystä tulevalle tutkimuskäytännölle (tutkimuspolitiikalle) ja tutkittavan ilmiön yhteiskunnallisen säätelyjärjestelmän kehittämiseksi (lähinnä aluepolitiikalle laajassa mielessä). Itse tutkimustuloksia en näin pienessä tilassa pyrikään tiivistämään, vaan viittaan niiltä osin valmistumassa olevaan tutkimusraporttiin. Lukijan on kuitenkin syytä muistaa, että Pohjois-Karjala on ko. aikavälillä kärsinyt maamme lääneistä suurimman muuttotappion. Siksi Pohjois-Karjalaa tarkasteltaessa painottuvat *muuttoliikkeen väestökatoalueilla aiheuttamat yhteiskunnalliset vaikutukset*.

Aggregoitujen aluetietojen perusteella tutkimuksessa on voitu kuvata melko tarkasti itse muuttoilmiötä, mutta varsinkaan sen vaikutusmekanismien erittelyssä tilastomateriaali ei ole luonut riittävän vankkaa perustaa. Olemassaolevan tilastoaineiston edelleenmuokkaus, esim. ristiintaulukoimalla muuttajien ominaispiirteitä keskenään ja eri alueyksiköiden (myös virtasuureiden) suhteen, toisi oleellisen ja ilmeisen toteutuskelpoisen parannuksen asiantilaan. Vuoden 1971 muuttoliikkeen erittely Tilastokeskuksessa oli vain ensimmäinen askel tähän suuntaan. Nyt suurempia kokonaisuuksia käsittelevä muuttoliiketutkimus joutuu pakosta tyytymään pelkkään intuitioon etenkin spatiaalisessa tarkastelussa ja sosioekonomisia kytkentöjä eritellessään. Tilastoaineiston perusteella voidaan tehdä lähinnä trivialiteetin kaltaisia johtopäätöksiä kuten "muuttajista suurin osa nuoria".

Vaihtoehtoinen strategia tilastoperusteiselle tutkimukselle on yksilötason tietoaikaisen käyttö. Parhaimmillaan niiden tulisi kuitenkin edetä rinnakkain: mikrotason tarkastelu makrotasoon suhteutettuna. "Makrotutkijana" allekirjoittanutta jäivät vaivaamaan mm. seuraavat tutkimuskohteen mieltämisen kannalta keskeiset kysymykset: mikä on muuttajien sosiaalinen asema (kuten esim. maatilataloudesta siirtyneiden kohdalla tilan koko ja laatu), miten muuttajat kokevat etäisyyden (onko esim. lyhyet muutot sosiaalisesti suotavampia), olisiko poismuutolla ollut vaihtoehtoja ja millä ehdoin. Ilman yhteisö- ja yksilötason vuorovaikutusta yksilökeskeiset tutkimukset tahtovat jäädä yhteiskunnallisen todellisuuden kannalta irrallisiksi, sellaisiksi ainakin allekirjoittanut koki ne tässä tutkimustehtävässä.

Yksi keskeinen puute suomalaisessa muuttoliiketutkimuksessa on ollut pitäytyminen liiaksi itse muuttoilmiön ja muuttajien tarkasteluun. Alueellisen järjestelmän nopea rakennemuutos, kuten Suomessa tutkimusaikavälillä, koskettaa kuitenkin koko yhteiskuntaa ja sen jäseniä. Muuttoliike ei ole ongelma pelkästään itse muuttajille, vaan esim. Pohjois-Karjalassa ennenmuuta väestökatoalueiden huonot liikkumismahdollisuudet omaavalle väestönosalle ja jopa tuloalueiden vähätuloisille kiristyneiden asuntomarkkinoiden ja ylikuormitettujen julkisten palveluiden muodossa. Näihin kysymyksiin vallitseva tutkimusperinne ei kuitenkaan ole antanut vastauksia. Siihen ei ehkä tieteenfilosofisten rajoitteiden vuoksi ole pyrittykään.¹

Yhteiskunnan ja sen alueellisen kehityksen kulmakivi on tuotantotoiminta. Maassamme tutkimusaikavälillä tapahtuneen muuttoliikkeen ymmärtämisen kannalta keskeinen tuotannon sektori on maatalous. On ilmeistä, että räjähdysmäinen "maalta-

1

Ks. tarkemmin allekirjoittaneen Terrassa 3/78 ilmestyvää artikkelia "Muuttoliiketutkimuksen nykytila ja kehityslinjat -kriittinen katsaus".

pako" ilmentää maassamme harjoitetun elinkeinopolitiikan virheitä. Luotu asutus-rakenne ei osoittautunut kestäväksi yhteiskunnallisen muutoksen paineessa. Teollinen tuotanto jylläsi omien, paljolti kansainvälisiltä markkinoilta ohjautuvien, lakiensa mukaan ja seurannaiselinkeinot imivät siitä kasvuvoimansa teollistuneiden alueiden kehitystä kumuloiden. 60-luvulla tehostuneeseen aluepolitiikkaan herättiin myöhäsytyksellä, pahimman jo tapahduttua. On näet kyseenalaista, onko teollisuudesta työpaikkamäärältään tulevaisuudessa ilmeisen vakiona pysyvänä elinkeinohaarana ratkaisua muutotappioalueiden ongelmiin. Työpaikkojen uudelleenjako on kallista ja kivuliasta. Ihmisiä lienee edelleenkin helpompi siirellä.

Aluepolitiikassa tulisi enemmän kiinnittää huomiota maatilatalouden elinkelpoisuuteen ja palveluiden edelleenkehittämiseen. Ryöstäytynyt muuttoliike ei ole oleellisesti

edistännyt maatalouden kehitystä: rakennerationalisointi on ollut hidasta ja työn tuottavuus on kasvanut esim. Pohjois-Karjalassa lähinnä vähentyneen työpanoksen (so. poismuuton) kautta. Mikäli lama vielä selkenee, niin sitä ennen muuttoliikettajien tulisi kiireen vilkkaa selvittää, millä ehdoilla nykyiset nuoret jäävät maaseudulle ja mitä toimenpiteitä se edellyttäisi maatalouspolitiikalta. Palveluiden kehitys taas perustuu ensisijaisesti tuotannon kehitykseen ja sitä kautta väestön kulutuskysyntään (kunnallisten palveluiden osalta vastaavasti veronmaksukykyyn). Julkisten palveluiden hajasijoitus on tämän kytkennän rinnalla vain pisara meressä. Siksi yksi konkreettisimmista poismuuton vastakeinoista on nostaa alueen väestön tulotasoa ja luoda siten työpaikkoja seurannaiselinkeinoihin.

**Seminar of immigration researchers
March 3, 1978, in Turku
An over-all view of immigration**

The event of migration always has regional consequences, but the social, psychological and medical effects on both individual and group levels should not be forgotten, either. This point was made at the seminar of researchers investigating migratory movements inside the country arranged by the Migration Institute in Turku March 3, 1978. In his opening speech, Mr. Raimo Narjus, a regional planning director, observed that the occasion supplemented the Symposium on Migration held in 1975 at Ruissalo, where the current need for information was charted. For the development of research methods and the deepening of the results, it has been found that there are reasons for bringing the representatives of different branches of research together on parallel projects, enabling them to observe and study the same phenomena from different angles of vision.

Migration has always been an important factor in social evolution

Esa Vainio, Ph. Cand., of the Institute of History, University of Turku, stated that more attention than before should be paid to, among other things, the social causes and consequences of migration and therefore more research on the individual level than at present should be done, besides which migrants should not be dealt with apart from the population that stays put. A research project along such over-all lines got underway at the beginning of 1977 in the history departments of the universities of Turku, Tampere and Helsinki. The theme of the project is the relation between migration and social evolution in Finland from the onset of industrialization to the attainment of national independence. The research project is financed by the Academy of Finland and its responsible director is Professor Pentti Virrankoski, of Turku.

The development of forecasting methods lays a basis for understanding the significance of migratory movements

Professor Kalevi Rikkinen observed that in the population trends of different regions, the magnitude of three basic factors, the birth rate, mortality and migration, is invariably involved. The study of these complicated sets of problems has been made possible nowadays by the improvement of data processing techniques. Significant work along these lines has been done at the International Institute for Applied Systems Analysis (IIASA), of which Finland is a member. This institute has developed computer programs for the analysis of population trends between many regions.

The source material relating to Finland has consisted of the data for 1974 provided by the several administrative provinces on births, mortality and migration, as classified by age groups. An analysis has been undertaken in collaboration with the IIASA of the present and future population structure and evolutionary trend by age groups of the provinces. In the IIASA framework, this work is part of a comparative study of different countries. Professor Rikkinen noted that the portion of the research serving the purposes of pure demography and geography has proved to be fruitful.

Active regional development as an alternative to migration

Researcher Anssi Paasivirta described the study on migration and living conditions undertaken by the pan-Nordic NordREFO work group in 1975, observing that, in general, the development of migratory movements follows economic trends. In connection with the study, the use of variables representing the region as a whole to cast light on migratory movements has proved to be highly problematical.

The core of the study is an investigation of migration and living conditions by areas where people go to work. The investigation targets are nine areas that draw people to places of employment: Helsinki, Lohja, Heinola, Kokkola, Jämsä, Mänttä, Kurikka, Muhos and Salla — some of which are clear gainers and the others clear losers in the migratory balance sheet. Sifting of the research sampling forms part of this project, for the fact has been found to be a problem that the majority of migration studies are circumscribed in the sense that their results are not very easy to utilize in social planning work.

The study of village communities might be regarded as immigration research in the sense that it sheds light on the possibilities of alternative behavior

models when any region is threatened by a strong migratory process, Mr. Anssi Paasivirta pointed out in describing *Kylätutkimus 76* (Village Study 76), based on ideas contributed jointly by the Department of Geography of Helsinki University and the Municipal Federation of Finland. Strong emphasis is laid in the study on voluntary activity and collaboration among the people of the target areas. The purpose of the study is to bring village planning into the scope of county planning, and efforts are made in this connection to form suitable regional divisions for village activities.

Hygienic consequences of migration

Professor Ole Wasz-Höckert, of the Pediatric Clinic of the Helsinki University Medical Center, dealt in his report on the medical problems created by migration. In his opinion, migratory movements, especially out of the country, produce direct medical problems and to an even greater extent socio-medical and socio-psychiatric problems. The speaker emphasized that no research has yet been done — or even planned — toward shedding objective light on the causes and consequences of migration from the standpoint of medicine or, in particular, of child and youth psychiatry.

Migration into the countryside has been cast into the shadow of urbanization in research

Although the main flow of migration has been in the direction of cities and towns, there also takes place migration into the countryside. Mr. Simo Hakamäki, who has studied this aspect of the situation, declared that attention should be paid not only to the net amounts of the migratory flows but also to the gross amounts. Study along such lines would be necessary from the standpoint of the over-all study of migration, according to Mr. Hakamäki. To ensure the development of subsidiary theories, analysis of different migratory currents would be called for. Further, the psychology of migration ought to be brought to the fore, he said, alongside the sociological aspects of research.

The part played by migration in depleting the population of the Turku archipelago

Juhani Vainio, Ph. Cand., of the Department of Geography of the University of Turku, described the work on his academic thesis, dealing with the depletion of the population of the Turku archipelago. The main emphasis in the part of the thesis concerned with migration is laid on the

close description and interpretation of the regional mechanism of the migration. Central themes in it are the range of emigration and the movement between communities, the regional trend of the outward migratory movement of the communities within each county, the picture formed by the internal migratory movement, and the link between the internal migration within county boundaries and the migration taking place from county to county. The researcher has sought, by applying a long research period, to see light, in addition, on the chronological change taking place in the regional mechanism of the migratory movement.

The internal migratory movement inside a municipality has not been given sufficient attention in city planning

At the Department of Geography of the University of Turku, an academic thesis is being written by Seija Jumppanen, Ph. Lic., on the

internal migratory movements in the town of Rauma. The notes that little research has been done on the internal migration of cities, although it accounts for well over half the total volume of migration. In her own study, she is striving to construct a general model of internal migration in a Finnish municipality by taking into account migrations over a period of forty years. The town of Rauma affords a good basis for research, since its development follows the typical Finnish urbanization pattern and its structure is quite distinctly defined. A study of this kind is of fundamental significance to city planning in the sense that it can show whether the population of a given area remains the same in basic composition, whether the population at any given point in time remains to "grow old" in the same place, whether it is replaced by a population of similar composition, whether it is replaced by families of a different character, or whether the area undergoes a transformation into a district of business offices.

SIIRTOLAISUSINSTITUUTIN MAASSAMUUTTOJAOSTO: TUTKIMUSKOHDE – JA TIEDONTARVETAULUKKO

Tutkimuskohdeet ja tiedontarve	Tehdyt tutkimukset	Tekemällä olevat tutkimukset	Lähtijän tutkimustarve
<p>Yleiset selvitykset</p> <p>Maassamuuton uusi kuva</p> <p>Muuttoliikettä koskeva historiallista tietoa on liian vähän</p>	<p>Purola, Tapani, Maassamuuton vilkkaus Porvoo 1964, 172 s.</p> <p>Hautamäki, Lauri, Maassamuutosta erityisesti 1960-luvulla, Helsinki 1968, 33 s.</p> <p>Hakala, Juhani, Migration as a geographical indicator of social change in Etelä-Pohjanmaa, Finland, Vammala 1970, 132 s.</p>	<p>Hakamäki, Simo, Maassuudulle suunnattu muuttoliike</p> <p>Muuttoliike - elämän olosuhteet, VNK, NordREFO</p> <p>Virtanen, Keijo, Palaava kaukosirtolaisuus</p>	<p>Maassamuuton uusi kuva</p> <p>Muuttoliikettä koskeva historiallista tietoa on liian vähän (Esim. Ruotsalaisten muutto erälle alueelle v. 1000 ja sen seuraukset. Suomalaisen saapuminen ja saarelaisuuden suhtautuminen)</p>
<p>Tilastotutannon aluejako saatava eri tasoisia aluekokonaisuuksia vastaavaksi</p> <p>Muuttoliikkeiden vaikutus puolueiden alueelliseen kehitykseen</p> <p>Alueellisen tutkimuksen tarve</p>	<p>Lento, Reino, Maassamuutto ja siihen vaikuttaneet tekijät, Suomessa vuosina 1878-1939, Turku 1950, 275 s.</p> <p>Rosenberg, Antti, Muuttoliike Uudenmaan läänissä esi-industriallisen kauden lopulla (1821-1880) Helsinki 1964, 321 s.</p> <p>Salohelmo, Veikko, Muuttoliikkeet Pohjois-Karjalassa 1600-luvulla, Joensuun korkeakoulu 1974</p>	<p>Muuttoliikkeiden ja sosiaalisen kehityksen väliset yhteydet Suomessa teollistumisen alusta itsenäistymiseen</p> <p>Vartiainen, Perttu, Muuttoliike alueellisen kehityksen mekanismina Pohjois-Karjalassa alkuvälillä 1961-74</p>	<p>Talouseläiden väliset tilastot puuttuvat</p> <p>Muuttoliikkeen vaikutus puolueiden alueelliseen kehitykseen</p> <p>Ennusteiden laatimista varten olisi alueellista tutkimusta suoritettava jatkuvasti</p>
<p>Demografisen tutkimuksen lisääminen</p> <p>Muuttoliikkeen kustannusten kokonaisarvio</p>	<p>Tilastokeskus julkaisee kunnittais- ja muuttoliiketilastoja sarjassa Tilastotiedotus</p> <p>Majava, Ahti, Väestömuutokset kunnittain ja talousalueittain vuosina 1961-1966, Helsinki 1968, 174 s.</p> <p>Tilastokeskuksen väestömuutostilastot</p> <p>Seurakaavaintojen alueelliset muuttotutkimukset</p> <p>Väitökunnalliset ja seurakaavaintotaiset väestö- ja työpaikkaennusteet</p> <p>Opinnäytetyöt yksittäisistä kunnista</p> <p>Tilastot</p>	<p>Demografisen tutkimuksen lisääminen</p> <p>Muuttoliikkeen kustannusten kokonaisarvio</p>	

Tutkimuskohteet ja tiedontarve	Tehdyt tutkimukset	Tekeillä olevat tutkimukset	Lähiajan tutkimustarve
<p>Kehitysaluepolitiikan ja 1970-luvun taloudellisten vaikeuksien riippuvuus</p> <p>Työvoiman värväystoiminnan laajuus ja alueellinen jakautuminen</p> <p>Missä määrin eri aluetasojen kansanvaltaisilla elimillä on mahdollisuuksia esittää mielipiteensä alueellista kehittämissuunnitelmista</p> <p>Yhteiskunnan päätöksentekomenetelmien kehittämiseksi ja suunnittelutavoitteiden määrittämiseksi olisi selvitettävä ne tekijät, jotka ovat aiheuttaneet yhdyskuntatointojen epätarvetta hajaantumista ja kasaantumista</p> <p>Väestömuutosten alueellisen dynamiikan selvitys</p>	<p>Koivula, Samuli, Maaseudun väestökato ja kuntien toiminnan ja talouden muutokset, Helsinki 1973, 70 s. (mon.)</p> <p>Pihlajarinne, Eero, Muuttoliike lähtöalueen taloudellisena ongelmana Jyväskylällä 1973, 46 s.</p> <p>Manninen, Paavo, Muuttoliike ja maalaiskuntien finanssitalous, Jyväskylä 1974, 82 s.</p> <p>Savisalo, Ulla & Murros, Hannu, Muuttoliikkeen vastaanottajaluella kunnalle aiheuttamat investoinnit, Helsinki 1974.</p>	<p>Naukkarinen, Arvo Väestömuutoksen alueellinen dynamiikka</p> <p>Rikkinen, Kalevi, Suomen eri alueiden väestönkehitys</p>	<p>Kehitysaluepolitiikan ja 1970-luvun taloudellisten vaikeuksien välinen riippuvuus</p> <p>Työvoiman värväystoiminnan laajuus ja alueellinen jakautuminen</p> <p>Missä määrin eri aluetasojen kansanvaltaisilla elimillä on mahdollisuuksia esittää mielipiteensä alueellista kehittämissuunnitelmista</p> <p>Yhteiskunnan päätöksentekomenetelmien kehittämiseksi ja suunnittelutavoitteiden määrittämiseksi olisi selvitettävä ne tekijät, jotka ovat aiheuttaneet yhdyskuntatointojen epätarvetta hajaantumista ja kasaantumista</p>
<p>Muuttoliikkeen ja siirtolaisuuden merkitys alueellisessa talouspolitiikassa</p> <p>Maassamuuton ja siirtolaisuuden merkitys alueellisessa talouspolitiikassa</p>	<p>Muuttoliikkeen yhteiskunnalliset seuraukset koko yhteiskunnassa</p> <p>Talous- ja työllisyyspolitiikan vaikutus muuttoliikkeeseen</p> <p>Maassamuuton taloudelliset seuraukset</p>	<p>Muuttoliikkeen yhteiskunnalliset seuraukset koko yhteiskunnassa</p> <p>Talous- ja työllisyyspolitiikan vaikutus muuttoliikkeeseen</p> <p>Maassamuuton taloudelliset seuraukset</p>	<p>Muuttoliikkeen yhteiskunnalliset seuraukset koko yhteiskunnassa</p> <p>Talous- ja työllisyyspolitiikan vaikutus muuttoliikkeeseen</p> <p>Maassamuuton taloudelliset seuraukset</p>

Tutkimuskohteet ja tiedontarve	Tehdyt tutkimukset	Tekeillä olevat tutkimukset	Lähijan tutkimustarve
<p>Aluepreferenssien vaikutus muuttoliikeen suuntautumiseen</p> <p>Noudattavatko muuttovirrat ihmisten aluepreferenssejä</p> <p>Sosiaalisten ja psykologisten motiivien merkitys</p> <p>Tiedontarve</p> <p>On saatava aikaan oikeita, tasapuolisia ja riittäviä alueellisia tiedostoja ja niitä markkinoitava Yksilöön kondistuvaa tietoa eräistä eri alueiden taloudellisista ja sosiaalisista oloista olisi tehostettava, on otettava huomioon eri kohderyhmät</p>	<p>Hietala, Kari, Muuttohalukkuus ja informaatio (sivuaa), Helsinki 1974, Rytönen, Marketta, Työvoimamistion tiedotuskampanian vaikutukset (sivuaa), Helsinki 1976, 124 s.</p> <p>Asumistutkimus, VSSKL</p> <p>Tutkimuksissa osaongelmana</p>	<p>Vainio, Juhani, Muuttoliike ja autioituminen Lounais-Suomen saarissa</p>	<p>Aluepreferenssien vaikutus muuttoliikeen suuntautumiseen</p> <p>Noudattavatko muuttovirrat ihmisten aluepreferenssejä</p> <p>Sosiaalisten ja psykologisten motiivien merkitys</p> <p>Tutkittava mahdollisuuksia alueellisten tiedostojen aikaansaamiseksi ja organisaatioksi. Informaation kannoamisen tutkimus</p>
<p>Lähtöalueen kumuloituvat yhteiskunnalliset ongelmat</p>	<p>Tauriainen, Juhani, Maaseudun väestökato ja maaseudun rakenteelliset muutokset, Helsinki 1973, 175 s. (mon.)</p> <p>Tauriainen, Juhani, Perheiden olot ja ongelmat maaseudun väestökatoalueilla, Helsinki 1973, 237 s. (mon.)</p> <p>Koivula, Samuli, Maaseudun väestökato ja kuntien toiminnan ja talouden muutokset, Helsinki 1973, 70 s. (mon.)</p> <p>Tauriainen, Juhani & Koivula, Samuli, Maaseudun väestökatoalueiden olot ja ongelmat, Helsinki 1973, 157 s.</p> <p>Manninen, Paavo, Muuttoliike ja maalaiskuntien finanssitalous, Jyväskylä 1974, 82 s.</p>		

Tutkimuskohteet ja tiedontarve	Tehdyt tutkimukset	Tekeillä olevat tutkimukset	Lähijän tutkimustarve
<p>Kuinka suurta työvoimahalinnon kautta tapahtuva muuttaminen on kokonaisuutteisesta</p> <p>Tiedontarve</p> <p>On otettava huomioon sattuman ja lainalaisuuden merkitys historiallisiin aikasarjoihin pohjautuvassa ennustemenetelyssä</p> <p>Sijainninhajaus- ja aluepoliittisten etuisuuksien tiedottamista on tehostettava</p>			<p>Kuinka suurta työvoimahalinnon kautta tapahtuva muuttaminen on kokonaisuutteisestä</p> <p>Muuttoliikketutkimuksen metodologinen kehittäminen</p> <p>Kuinka suuri osa perustettavasta tai laajentavasta yritystoiminnasta nykyisin kävträä hyväkseen sijainninhajautiedostoja.</p> <p>Mikä osuus aluepoliittisilla etuisuuksilla on sijoittumis päätöksissä.</p> <p>Kuinka ne vaikuttavat alueiden "tasapainottumiseen"</p> <p>On tutkittava eritasoisten sijainninhajauselinten rationalisoinnista ja tutkittava, mitä kanavia käyttäen informaation kulku olisi tehokainta</p> <p>Tutkittava mahdollisuuksia tällaisen tarkoituksenmukaisen aluejaon pohjalte perustuvan tiedostoverkon ja keskusrekisterin aikaansaamiseksi</p>
<p>Yhteiskunnan taholta on lisättävä sijoitusinformaatiota päällekkäisen selvitystyön vähentämiseksi ja keskitetymmän tietotarjonnan luomiseksi</p> <p>Eri alueiden työvoimavaroja, kuljetus- ja liikenneyhteyksiä, energian saantia, raaka-aineita, elinkeinorakennetta, ympäristönsuojellullisia näkökohtia ja muita tuotantotoiminnan edellytyksiä, rajoja ja ehtoja koskeva tiedosto olisi luotava</p> <p>Mitä mahdollisuuksia on niveltää yhteen eri tieteenaloja ja käyttää hyväksi yhteisprojekteja</p> <p>Selkeät tavoitteet, joihin valtakunnallisella tasolla laadittavat väestö- ja työpaikkaennusteet perustuvat</p>	<p>Seutukaavaliittojen alueellisia osaselvityksiä</p>		

Tutkimuskohteet ja tiedontarve	Tehdyt tutkimukset	Tekeillä olevat tutkimukset	Lähiajan tutkimustarve
<p>Maantieteelliset ja ympäristöekologiset olot</p> <p>Liikkuvuuden vaikutus lähtöalueen sosiaalisiin järjestelmiin</p> <p>Kuinka haja-asutusalueiden väestökatoa voidaan hillitä</p> <p>Muuttoliikkeen ohjaamiskeinojen tutkimus</p> <p>Lähtöalueen ongelmien hoito ja olosuhteiden parantaminen</p>	<p>Pihlajarinne, Eero, Muuttoliike lähtöalueen taloudellisena ongelmana, Jyväskylä 1973, 46 s.</p> <p>Selityksiä Kainuun haja-asutusalueen rakenteesta KSKL</p> <p>Opinnäytetöitä lähinnä lähtöalueen palvelutasosta, -kysynnästä ja -tarjonnasta</p>	<p>Kylätutkimusprojekti</p> <p>Valkonen, Tapani, Kehitysalueiden eri väestöryhmien suuruudessa odotettavissa olevat muutokset, näiden ongelmat ja olojen parantamiseksi halutut poliittiset toimenpiteet</p>	<p>Maantieteelliset ja ympäristöekologiset olot ja ongelmat</p> <p>Kuinka haja-asutusalueiden väestökatoa voidaan hillitä</p> <p>Muuttoliikkeen ohjaamiskeinojen tutkimus</p> <p>Yleensä lähtöalueiden, ei ainoastaan määritelmän mukaan kehitysalueella olevien lähtöalueiden ongelmien hoitoon ja olojen kehittämiseen tähtäävä tutkimus</p> <p>Mitkä tekijät tekevät alueesta lähtöalueen</p>
<p>Tiedontarve</p> <p>Antropologisten menetelmien soveltaminen maassamuuttotutkimukseen</p>	<p>Kultalahti, Olli, Muuttaminen sosiaalisen ilmiönä, Tampere 1972, 134 s.</p> <p>Huhtanen, Pekka, Muuttajan muutokuva ja sopeutuminen, Helsinki 1975, 230 s.</p>		<p>Antropologisten menetelmien soveltaminen maassamuuttotutkimukseen (esim. saamelaiden siirtyminen etelään)</p>
<p>Muuttoliikkeen seuraukset yksilötasolla</p> <p>Muuttavan ihmisen sopeutuminen uusiin olosuhteisiin</p>			

Tutkimuskohteet ja tiedontarve	Tehdyt tutkimukset	Tekeillä olevat tutkimukset	Lähiajan tutkimustarve
<p>Kunnan sisäinen muuttoliike</p> <p>Kunnan sisäisen muuttoliikkeen mekanismit</p> <p>Kunnan sisäisen muuttoliikkeen suhde yleensä maassamuuttoon</p> <p>Tietoja yksittäisen kunnan sisäisestä muuttoliikkeestä</p>	<p>Karjalainen, Riitta, Kunnan sisäisen muuttoliikkeen vuodenaikainen ja alueellinen vaihtelu (pro gradu) Oulun yliopisto, Oulu 1976</p> <p>Joitakin opinnäytetöitä yksittäisistä kunnista ja Kymentä kaikista kunnista</p>	<p>Jumppanen, Seija, Rauman sisäinen muuttoliike</p> <p>Liikeprojekti, pääkaupunkiseudun muuttoliike, YTV</p>	<p>Kunnan sisäisen muuttoliikkeen mekanismit lisäselvitykset</p> <p>Kunnan sisäisen muuttoliikkeen suhde yleensä maassamuuttoon</p>
<p>Muuton syyt, muuttohalukkuus ja aluepreferenssit</p> <p>Muuton syiden lähempi tunteminen Korkean koulutuksen saaneiden muuton syyt</p>	<p>Leveelahti, Ilkka, Maassamuuton syyt, Tampere 1973, 41 s.</p> <p>Kanniainen, Vesa, Työttömyys ja muuttoliike Lapin läänissä 1960-luvulla Helsinki 1972, 184 s.</p> <p>Mikkola, Kimmo, Maassamuutto ja pohjoismainen muuttoliike vuonna 1970, Helsinki 1973, 49 s. (mon.)</p>	<p>Muuttoliike - elämisen olosuhteet, VNK, Nord, REFO</p> <p>Hietala, Kari, Muuttoliikefunktion tutkimus</p> <p>Helle, Reijo & Naukkarinen, Arvo, Viimeaikaisesta muuttoliikkeestä ja siihen vaikuttaneista syistä Keski-Pohjanmaalla</p>	
<p>Korkean koulutuksen saaneiden aluepreferenssit (brain-drain)</p>	<p>Antikainen, Ari, Korkeakoulutuksen suorittaneiden alueellinen sijoittuminen Suomessa, Joensuun korkeakoulu 1976</p>		<p>Brain-drain -ilmiön ja seurausten analyysi</p>
<p>Ammattitaitoisen väestön muuttaminen</p> <p>Yksilötasolla olisi tutkittava muutokäyttäytymiseen vaikuttavia ta- loudellisia tekijöitä ja pyrittävä vertaamaan niitä muihin muutto- liikkeeseen vaikuttaviin tekijöihin</p> <p>Mikä merkitys pioneeri muuttajalla on muuttoliikkeen synnyssä ja kehityksessä</p> <p>Rationaalisten ja irratiionaalisten tekijöiden keskinäinen osuus muut- tokohteiden valinnassa</p>			<p>Ammattitaitoisen väestön muuttaminen</p> <p>Yksilötasolla olisi tutkittava muutokäyttäytymiseen vaikuttavia ta- loudellisia tekijöitä ja pyrittävä vertaamaan niitä muihin muutto- liikkeeseen vaikuttaviin tekijöihin</p> <p>Mikä merkitys pioneeri muuttajalla on muuttoliikkeen synnyssä ja kehityksessä</p> <p>Rationaalisten ja irratiionaalisten tekijöiden keskinäinen osuus muut- tokohteiden valinnassa</p>

Tutkimuskohteet ja tiedontarve	Tehdyt tutkimukset	Tekeillä olevat tutkimukset	Lähijän tutkimustarve
<p>Alueellisen ja ammatillisen liikku- vuuden yhteydet Muuttamisen terveydelliset seura- mukset</p>	<p>Huuhntanen, Pekka, Nuoren maas- samuuttajan armatinvalinta- ja työ- tilanne ja työvoimapalvelujen käyt- tö, Helsinki 1977 Waris, Heikki, Jyrkilä, Vieno, Raita- suo, Kyllikki, ym., Siirtoväen so- peutuminen. Tutkimus Suomen karjalaisen siirtoväen sosiaalisesta sopeutumisesta, Helsinki 1952, 400 s. Waris, Heikki & Siipi, Jouko, Resettlement of displaced persons in Finland, Helsinki 1951 Tauriainen, Juhani, Maaseudulta muuttaminen ja sosiaalinen ko- hoaminen, Helsinki 1973, 48 s.</p>		<p>Alueellisen ja ammatillisen liikku- vuuden yhteydet Muuttamisen terveydelliset seura- mukset (psykkiset ja fyysiset) muuttajalle itselleen ja paikallaan pysyvälle väestölle sekä lähtö- että tuloluueella Muuttoliikkeen ja rikollisuuden suhde</p>
<p>Muuttoliikkeen ja rikollisuuden suhde Maaltamuuton vaikutus elämäntä- pöihin Muuttoliikkeen aiheuttama sosiaa- linen eristyneisyys ja osallistumat- tomuus</p>	<p>Kultalahti, Olli, Muuttaminen sosi- aalisenä ilmiönä, Tampere 1972, 134 s. Huuhntanen, Pekka, Muuttajan muo- tokuva ja sopeutuminen, Helsinki 1975, 230 s.</p>	<p>”Elämän muutos” -projekti (J. P. Roos)</p>	
<p>Miten muuttajat kokevat muutto- tapahtuman Tiedontarve Muuttajan ääni ja käsitykset saa- tava päätöksentekijöiden tietoon</p>			<p>Miten muuttajat kokevat muutto- tapahtuman</p>

Tutkimuskohteet ja tiedontarve	Tehdyt tutkimukset	Lähiajan tutkimustarve	Tekemällä olevat tutkimukset
<p>Tuloaluetutkimukset</p> <p>Muuttoliikkeen vaikutus tuloalueen sosiaaliin järjestelmiin Tuloalueen maantieteelliset ja ym- päristöekologiset olot</p>	<p>Savisalo, Ulla & Murros, Hannu, Muuttoliikkeen vastaanottaja-alueella kunnalle aiheuttamat investoinnit Helsinki 1974</p> <p>Forsberg, Gustafsson, Hyvärinen, Saxen & Strömmer, Helsingin seudun väestöllisestä kehityksestä ja siihen liittyvistä ongelmista, Helsinki 1963, 199 s.</p> <p>Mustonen, Irmeli, Muuttavan väestön koulutus rakenne Helsingin seutukaavaliiton alueella, Helsinki 1973, 109 s. (mon.)</p> <p>Lankinen, Markku, Miksi Helsingin väestö vähenee, Helsinki 1973, 85 s. (mon.)</p> <p>Rosenberg, Antti, Muuttoliike Uudenmaan läänissä esi-industrialsien kauden lopulla (1821-1880), Helsinki 1964, 321 s.</p>	<p>Liikeprojekti, pääkaupunkiseudun muuttoliike, YTTV</p>	<p>Muuttoliikkeen vaikutus tuloalueen sosiaaliin järjestelmiin Tuloalueen maantieteelliset ja ympäristöekologiset olot ja ongelmat</p>